

TÉMA 9a: Veřejné zakázky II

Cílem tématu je vysvětlit základní parametry současného zákona o zadávání veřejných zakázek v České republice a upozornit na hlavní problémy jeho aplikace.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

The logo of the Ministry of Education, Youth and Sports (MŠMT) features the stylized letters "MŠMT" in a bold, black font. Below the logo, the text "MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY" is written in a smaller, black, sans-serif font.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Osnova

- Vymezení pojmu zadavatel
- Zásady zadávacích řízení
- Členění veřejných zakázek
- Zadávací postupy podle zákona o zadávání veřejných zakázek
- Vliv konkurence na cenu veřejné zakázky
- Hodnotící kritérium
- Dohled nad dodržováním zákona - ÚOHS

Zákon o zadávání veřejných zakázek

- č. 134/2016 Sb.
- Ošetřuje:
  1. pravidla pro zadávání veřejných zakázek, včetně zvláštních postupů předcházejících jejich zadání,
  2. povinnosti dodavatelů při zadávání veřejných zakázek a při zvláštních postupech předcházejících jejich zadání,
  3. uveřejňování informací o veřejných zakázkách,
  4. dozor nad dodržováním tohoto zákona.
- Klíčové zejména části 1 a 4.

Kdo se musí zákonem řídit?

- Zadavatel

- veřejný
- zadávající dotovanou veřejnou zakázku (též označován dotovaný zadavatel)
- zadávající sektorovou zakázku (též označován jako sektorový zadavatel)

- Lze jednoznačně identifikovat princip konkurence vs. veřejná kontrola

Veřejný zadavatel

- Česká republika; v případě České republiky se organizační složky státu považují za samostatné zadavatele,
- Česká národní banka,
- státní příspěvková organizace,
- územní samosprávný celek nebo jeho příspěvková organizace,
- jiná právnická osoba, pokud
  - 1. byla založena nebo zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, a
  - 2. jiný veřejný zadavatel ji převážně financuje, může v ní uplatňovat rozhodující vliv nebo jmenuje nebo volí více než polovinu členů v jejím statutárním nebo kontrolním orgánu.

Zadavatel zadávající dotovanou zakázku

- právnická nebo fyzická osoba, která zadává veřejnou zakázku hrazenou z více než 50 % z peněžních prostředků z veřejných zdrojů nebo pokud peněžní prostředky poskytnuté na veřejnou zakázku z těchto zdrojů přesahují 200 mil. Kč,
- může se jednat například o zakázku financovanou z dotačních programů EU,
- jedná se o nástroj prokazování hospodárného vynakládání dotačních prostředků.

Sektorové veřejné zakázky

- Zakázka zadávaná při výkonu tzv. relevantní činnosti:
  - plynárenství,
  - teplárenství,
  - vodárenství,
  - elektroenergetika (rozvodné sítě)
  - poštovní služby,
  - atd.
- V tomto případě se jedná o vztah soukromý subjekt versus soukromý subjekt.
- Důvodem regulace je lokálně monopolní pozice firem, která je nenuť k hospodárnému vynakládání prostředků. Svou neefektivnost mohou přenést na konečného spotřebitele vyššími cenami.

Výjimky z působnosti zákona (výběr)

- pokud by provedení zadávacího řízení ohrozilo ochranu základních bezpečnostních zájmů České republiky a současně nelze učinit takové opatření, které by provedení zadávacího řízení umožňovalo,
- jejímž předmětem je nabytí, nájem nebo pacht existující věci nemovité nebo s ní souvisejících věcných práv (omezená nabídková strana),
- právní služby (obtížná definice výstupu),
- výzkum a vývoj (nejasnost v definici výstupu, vysoká míra nejistoty),
- výroba vojenského materiálu (utajení),
- zakázky malého rozsahu (administrativní efektivnost).

Pokuty za porušování legislativy

- Vzhledem k tomu, že podoba zákona o zadávání veřejných zakázek je odvozena od znění Směrnic, může být její nedodržování předmětem soudního přezkumu před Soudním dvorem EU.
- Žalobu podává Evropská komise.
- Příklad (rok 2007): Německo bylo zažalováno za to, že obce Braunschweig a Bockhorn nedodržely při přidělení veřejných zakázek na odvoz odpadu a odvod odpadních vod příslušné směrnice a nevyhlásily řádné soutěže. Evropský soudní dvůr pak ve sporu Evropské komise a Německa dal za pravdu Komisi a odsoudil Německo k pokutě 158 400 EURO za každý den, který bude trvat tento protiprávní stav. Hodnota pokuty po přepočtu na Kč je cca 4,75 mil. Kč, což představuje vysokou zátěž i pro rozpočet Německa.

Zásady postupu při zadávání veřejných zakázek

- transparentnost,
- přiměřenost,
- rovné zacházení,
- a nediskriminace.

Zadání veřejné zakázky, členění veřejných zakázek

- Zadáním veřejné zakázky se pro účely tohoto zákona rozumí uzavření úplatné smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, z níž vyplývá povinnost dodavatele poskytnout dodávky, služby nebo stavební práce.
- Členění veřejných zakázek podle předmětu plnění (důležité, neboť se liší výše limitů):
  - na dodávky,
  - na stavební práce,
  - na služby.

Evropská a národní právní působnost v oblasti veřejných zakázek

Zdroj: Rističová (2010)

Finanční limity pro veřejné zakázky a koncesní řízení

Druh veřejné zakázky/koncese	Finanční limity platné do 31. 12. 2015	Finanční limity platné od 1. 1. 2016
veřejné zakázky na dodávky a služby zadávané Českou republikou a státními příspěvkovými organizacemi	3 395 000 Kč	3 686 000 Kč
veřejné zakázky na dodávky a služby zadávané územně samosprávnými celky, jejich příspěvkovými organizacemi, jinými právními osobami dle § 2 odst. 2 písm. d) zákona, a dotovanými zadavateli	5 244 000 Kč	5 706 000 Kč
veřejné zakázky na dodávky a služby zadávané sektorovými zadavateli	10 489 000 Kč	11 413 000 Kč
veřejné zakázky na stavební práce	131 402 000 Kč	142 668 000 Kč
koncese na stavební práce	131 402 000 Kč	142 668 000 Kč

Zdroj: autor

Nadlimitní a podlimitní veřejné zakázky

- Nadlimitní

- regulace musí odpovídat Směrnicím,
- velmi dlouhé lhůty (např. otevřené řízení 30 dní),
- Povinnost zveřejňovat v TEDu (Tenders Electronic Daily je online verze 'Supplement to the Official Journal' of the EU).

- Podlimitní

- mohou si členské státy upravit individuálně, avšak musí být respektovány zadávací principy,
- v ČR obdobné jako u nadlimitních, avšak
  - zveřejňování pouze v národním systému – ISVZ,
  - kratší lhůty (např. otevřené řízení na stavební práce 15/20 dní),
  - možnost použití zjednodušeného podlimitního řízení.

Zakázky malého rozsahu

- Finanční hranice:
  - služby, dodávky: 2 mil. Kč,
  - stavební práce 6 mil. Kč.
- Zákon jejich zadávání neupravuje.
- Avšak z důvodu schopnosti prokázat naplnění principu hospodárnosti jsou zpravidla realizována tzv. poptávková řízení (oslovení 3-5 potenciálních nabízejících).

Určení předpokládané ceny

- Důležité pro určení míry regulace.
- Dva způsoby:
  - zadavatel již v minulosti nakupoval daný statek – původní cena navýšená o inflaci,
  - zadavatel nakupuje daný statek poprvé: nutné provést průzkum relevantního trhu, avšak nesmí být v kolizi s principy nediskriminace a rovného zacházení.
- Zakázky nelze dělit, pokud by to mělo dopad na míru přísnosti regulace jejích zadání.

Volba typu zadávací metody

- Standardní
  - Otevřené řízení
  - Užší řízení
  - Zjednodušené podlimitní řízení (pouze pro podlimitní zakázky)
- „Nouzové“ – musí být splněny zákonem definované podmínky
  - *Jednací řízení s uveřejněním*
  - *Jednací řízení bez uveřejnění*
  - *Řízení se soutěžním dialogem,*
  - *Řízení o inovačním partnerství,*

Zadávací řízení

- Dvě části:
  - Prokazování splnění podmínek účasti (kvalifikace) – účelem je vyloučit firmy, které by danou zakázku nezvládly.
  - Posuzování nabídek – výběr z firem, které prošly kvalifikací.
- Z důvodu administrativní úspory je možné splnění podmínek účasti zhodnotit pouze u vítězné firmy.

Podmínky účasti – způsobilost a kvalifikace

- základní – výpis z rejstříku trestů, potvrzení o bezdlužnosti atd.
- profesní – např. členství v komoře, odborná způsobilost atd.
- ekonomická – úroveň obrátu,
- technická – např. reference, technické vybavení, kvalifikační struktura týmu atd.

Otevřené řízení

- nejvíce transparentní,
- oznámení úmyslu zadavatele zadat veřejnou zakázku, přičemž toto oznámení je určeno neomezenému počtu dodavatelů; každý se tak může soutěže zúčastnit, tedy podat svou nabídku a prokázat svou kvalifikaci,
- V rámci své nabídky odesílají firmy jak dokumenty prokazující způsobilost a kvalifikaci, tak i vlastní nabídku.

Užší řízení

- dvoukolový postup
- Prvním krokem je oznámení zadavatele neomezenému počtu zájemců svůj úmysl zadat veřejnou zakázku, přičemž toto oznámení je zároveň výzvou k podání žádosti o účast v tomto zadávacím řízení a k prokázání splnění kvalifikace.
- V druhém kole jsou k podání nabídky vyzváni všichni, kteří splnili kvalifikaci.

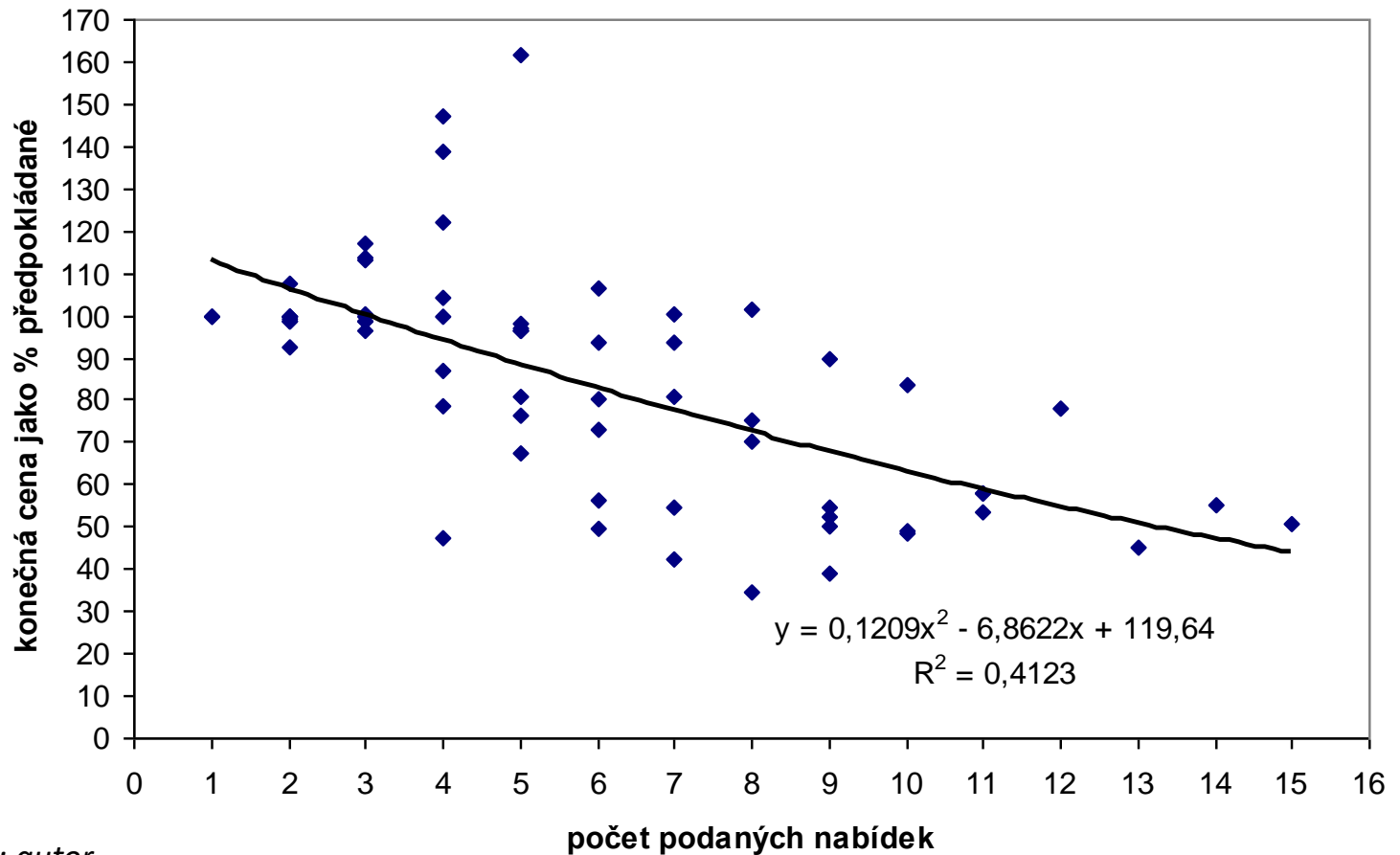
Jednací řízení bez uveřejnění

- Přímé zadání
- Použití možné pouze pokud (výběr):
  - zadavatel podstatně nezměnil zadávací podmínky oproti předchozímu otevřenému řízení, užšímu řízení nebo zjednodušenému podlimitnímu řízení, v němž nebyly podány žádné nabídky nebo žádosti o účast.
  - veřejná zakázka může být splněna pouze určitým dodavatelem, neboť předmětem plnění veřejné zakázky je jedinečné umělecké dílo nebo výkon, z technických důvodů neexistuje hospodářská soutěž, nebo je to nezbytné z důvodu ochrany výhradních práv včetně práv duševního vlastnictví.
  - je to nezbytné v důsledku krajně naléhavé okolnosti, kterou zadavatel nemohl předvídat a ani ji nezpůsobil, a nelze dodržet lhůty pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení s uveřejněním.

Další možnosti zadávání/způsobu hodnocení

- Dynamický nákupní systém - plně elektronický, otevřený systém pro zadávání veřejných zakázek, jejichž předmětem je pořízení běžného, obecně dostupného zboží, služeb nebo stavebních prací.
- Elektronická aukce – dodatečný způsob hodnocení nabídek, umožňuje nabízejícím reagovat na nabídky ostatních.

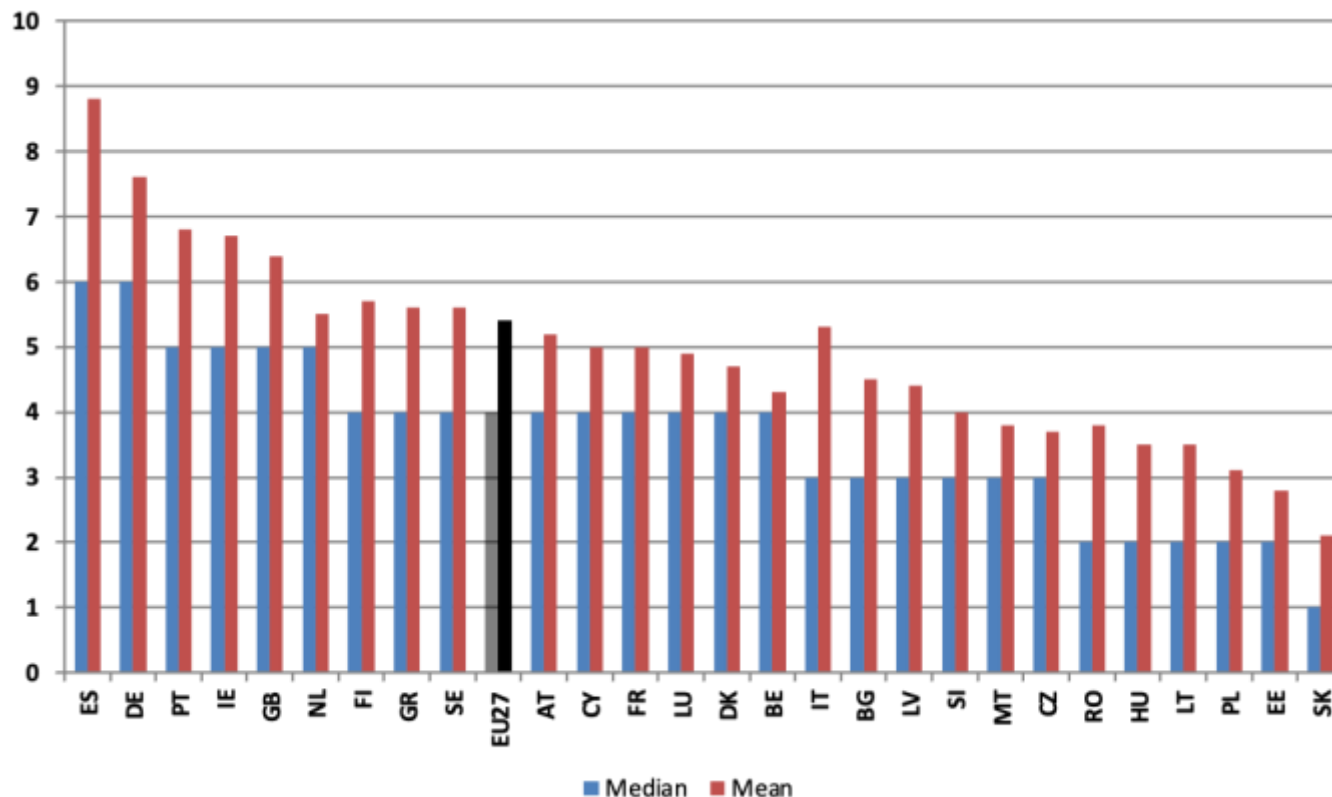
Dosažená cena a počet nabízejících (stavby dopravní infrastruktury v ČR v letech 2004-2007)

Zdroj: autor

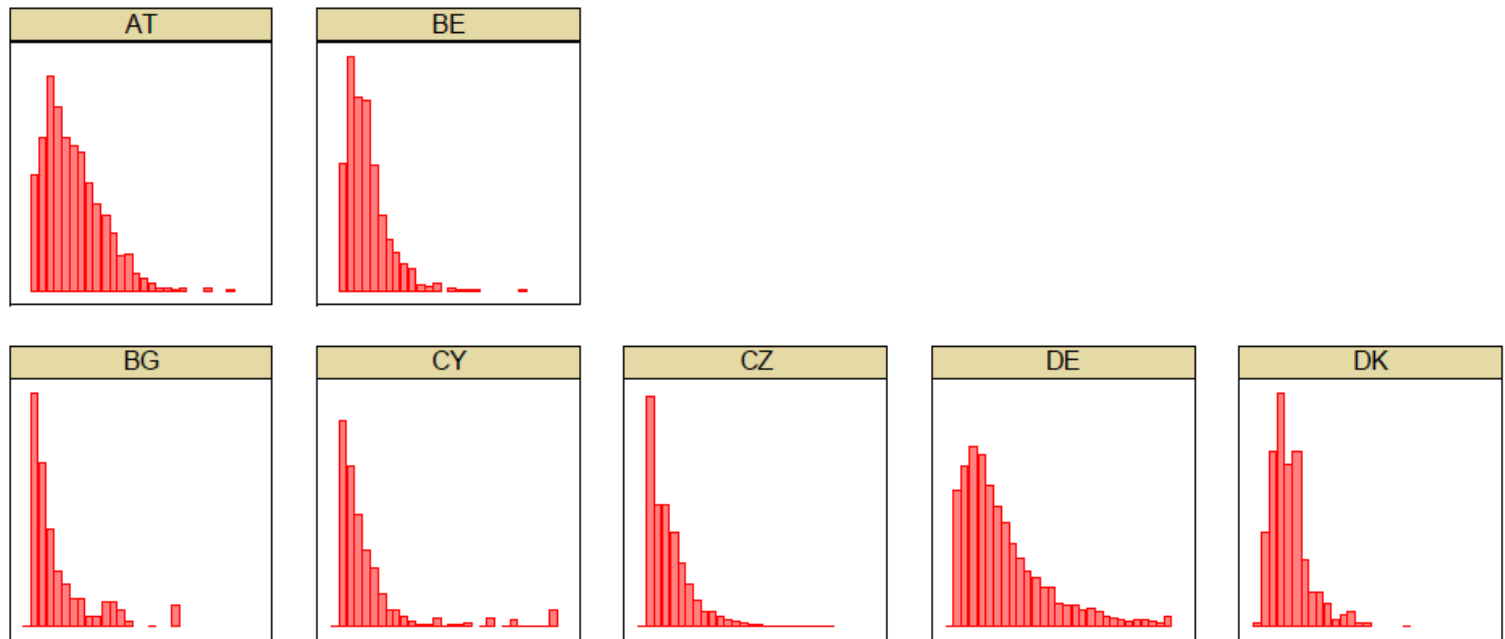
Průměrné počty podaných nabídek do soutěží o veřejné zakázky v členských zemích EU

Pozn.: Pouze nadlimitní zakázky

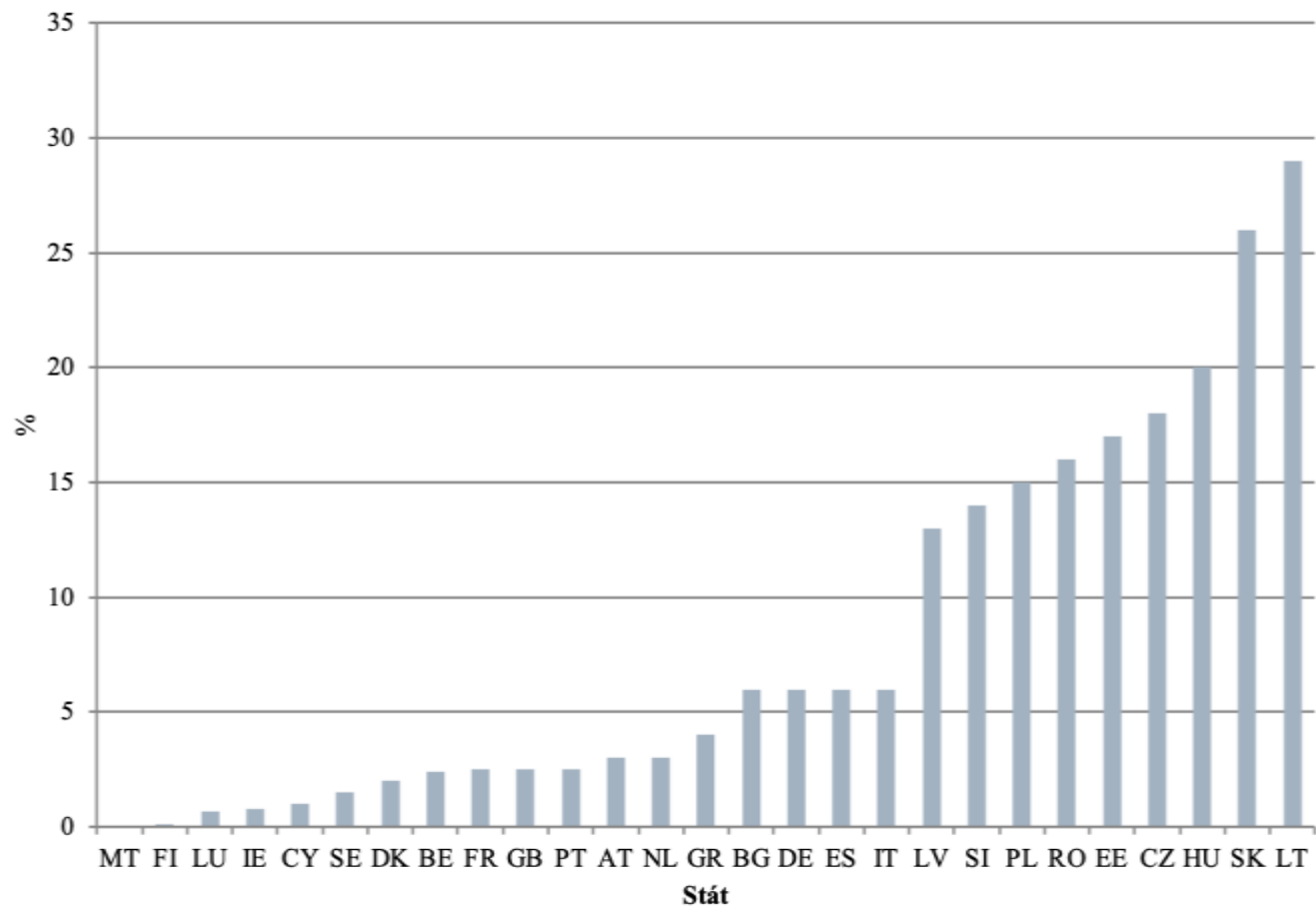
Zdroj: Evropská komise (2011)

Zadávací řízení podle počtu podaných nabídek (histogramy)

Zdroj: EC (2011)

Procentuální zastoupení jednacích řízení bez uveřejnění

Zdroj: EC (2011)

Zahájení zadávacího řízení

- zadávací dokumentace nebo podmínky přístupu k ní či k jejímu poskytnutí;
- lhůta pro podání nabídek;
- místo podání nabídek,
- údaje o hodnotících kritériích, pokud nejsou uvedeny v oznámení užšího řízení či zadávací dokumentaci;
- informaci o tom, v jakém jazyce může být nabídka podána.

Zadávací dokumentace

- obchodní podmínky, včetně platebních podmínek, případně též objektivních podmínek, za nichž je možno překročit výši nabídkové ceny;
- technické podmínky;
- požadavky na varianty nabídek, pokud je zadavatel připustil;
- požadavek na způsob zpracování nabídkové ceny;
- podmínky a požadavky na zpracování nabídky;
- způsob hodnocení nabídek podle hodnotících kritérií.

Hodnotící kritéria

- Ekonomická výhodnost = nejvýhodnějšího poměr nabídkové ceny a kvality včetně poměru nákladů životního cyklu a kvality.
- Může mít podobu:
  - Cena
  - Náklady životního cyklu
  - „Klasická“ ekonomická výhodnost – obsahuje několik dílčích hodnotících kritérií, kterým jsou zpravidla přiřazeny váhy.

Ukončení zadávacího řízení

- Písemná zpráva o hodnocení nabídek, která obsahuje:
  - a) identifikaci zadávacího řízení,
  - b) seznam fyzických osob, které se na hodnocení podílely;
  - c) seznam hodnocených nabídek a
  - d) popis hodnocení, ze kterého budou zřejmé
    - 1. hodnocené údaje z nabídek odpovídající kritériím hodnocení,
    - 2. popis hodnocení údajů z nabídek v jednotlivých kritériích hodnocení,
    - 3. popis srovnání hodnot získaných při hodnocení v jednotlivých kritériích hodnocení a
    - 4. výsledek hodnocení nabídek.
- Zveřejňuje se na profilu zadavatele.
- Smlouva se zveřejňuje v Registru smluv.

Námitky

- Pokud nebyl dodržen zákon může neúspěšný dodavatel podat námitku 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o porušení zákona.
- Dalším časovým limitem je opět 15 dnů ode dne, kdy bylo doručeno rozhodnutí o vyřazení jeho nabídky nebo mu bylo doručeno oznámení o výběru nejvhodnější nabídky.
- Do této doby nesmí zadavatel uzavřít smlouvu.
- Zadavatel do 15 dnů od doručení námitek odešle rozhodnutí o námitkách stěžovateli.

Dohled – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS)

- Návrh stěžovatele = kauce ve výši 1% hodnoty dané zakázky, nejméně však 50 tis. Kč a nejvíce 10 mil. Kč.
- Do 10 dnů od data obdržení zamítnutí námítky.
- Musí obsahovat v čem je spatřováno porušení zákona, v jehož důsledku navrhovateli vznikla nebo hrozí újma na jeho právech, návrhy na provedení důkazů, a čeho se navrhovatel domáhá.
- Návrh na uložení zákazu plnění smlouvy na veřejnou zakázku může podat navrhovatel, který tvrdí, že zadavatel uzavřel smlouvu bez předchozího uveřejnění oznámení o zahájení zadávacího řízení či jiného relevantního oznámení, ačkoli byl povinen toto uveřejnit.

Dohled - ÚOHS

- Podnět k zahájení řízení z moci úřední – poplatek 10 tis. Kč.
- Ve lhůtě 60 dnů ode dne zahájení řízení (v obou případech) nesmí zadavatel uzavřít smlouvu.
- Rozhodnutí ÚOHS:
  - před uzavřením smlouvy – je možné zrušit veřejnou zakázku, nařídít přepočítání atd.
  - po uzavření smlouvy – s výjimkou zákazu plnění pouze pokuty.

Změny smlouvy

- Lze provádět pouze nepodstatné změny
- Podstatná změna je taková změna smluvních podmínek, která by:
  - umožnila účast jiných dodavatelů nebo by mohla ovlivnit výběr dodavatele v původním zadávacím řízení, pokud by zadávací podmínky původního zadávacího řízení odpovídaly této změně,
  - měnila ekonomickou rovnováhu závazku ze smlouvy ve prospěch vybraného dodavatele, nebo
  - vedla k významnému rozšíření rozsahu plnění veřejné zakázky.

Podstatnou změnou není/nejsou:

- Vícepráce do rozsahu 50 % původní ceny, avšak celkové navýšení ceny zakázky (vícepráce - méněpráce) nesmí být vyšší, než 30 %.
- Změna, jejíž potřeba vznikla v důsledku okolností, které zadavatel jednající s náležitou péčí nemohl předvídat, která zároveň nemění celkovou povahu veřejné zakázky a její hodnota nepřekročí 50 % původní hodnoty závazku. Avšak celkové navýšení ceny zakázky (vícepráce - méněpráce) nesmí být vyšší, než 30 % (tento limit se sčítá s vícepracemi).
- Změny, které nemění charakter veřejné zakázky a jsou svým rozsahem nižší než finanční limit pro nadlimitní veřejnou zakázku a také nižší než 10 % původní hodnoty závazku, nebo 15 % původní hodnoty závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku na stavební práce, která není koncesí.

Literatura

- PAVEL, Jan. Veřejné zakázky a efektivnost. 1. vyd. Praha : Ekopress, 2013. 121 s. ISBN 978-80-87865-04-0.
- DVOŘÁK, MACHUREK, NOVOTNÝ, ŠEBESTA a kol. Zákon o zadávání veřejných zakázek. Komentář. Praha : C.K. Beck. 1 320 s. ISBN 978-80-7400-651-7.
- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

